

1 Ιουλίου 2017

Πώς κατανοείται και καταξιώνεται ο άνθρωπος ως εικόνα

Ορθοδοξία / Βιοηθική

Γεώργιος Ι. Μαντζαρίδης, Ομότιμος Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.

[Προηγούμενη δημοσίευση:<https://www.pemptousia.gr/?p=164000>]

Εικονιστική κατανόηση και καταξίωση του ανθρώπου

Οποιαδήποτε δωρεά σωματικού ιστού ή οργάνου αποτελεί κάποιο είδος αυτοθυσίας. Παραταύτα θα ήταν αθεολόγητο να θεωρηθεί μια τέτοια πράξη ως αντιγραφική μίμηση της θυσίας του Χριστού. Ο Χριστός προσφέρει το σώμα και το αίμα του, για να δώσει στους ανθρώπους όχι την πρόσκαιρη, αλλά την όντως ζωή που μπορεί μάλιστα να συνεπάγεται και τη θυσία της πρόσκαιρης ζωής. Η πρόσκαιρη ζωή δεν πρέπει να αποσυνδέεται από την όντως ζωή και να αυτονομείται. Αλλά η προσκόλληση στην πρόσκαιρη ζωή σβήνει τον πόθο για την αιώνια. «Ός γάρ αν θέλη την ψυχήν αυτού σώσαι, απολέσει αυτήν· ός δ' αν απολέση την ψυχήν αυτού ένεκεν εμού, ευρήσει αυτήν»¹⁶. «Ή ο φιλών την ψυχήν αυτού απολέσει αυτήν, και ο μισών την ψυχήν αυτού εν τώ κόσμω τούτω, εις ζωήν αιώνιον φυλάξει αυτήν»¹⁷.

Όποιος αγαπάει δηλαδή τη ζωή του, την χάνει. Και όποιος δεν λογαριάζει τη ζωή του στον κόσμο αυτόν, την διατηρεί για την αιώνια ζωή. Η παράδοση αυτή για την ανθρώπινη λογική οδός του Ευαγγελίου, η οδός που ακολούθησε πρώτος ο Χριστός, δεν κινείται ασφαλώς στο επίπεδο της λογικής των μεταμοσχεύσεων. Παραταύτα το φιλόανθρωπο ή και ηρωϊκό στοιχείο που υπάρχει στην αυτεξούσια

δωρεά ιστών ή οργάνων για μεταμόσχευση, δεν παύει να έχει την αξία της. Όπως και η ανάγκη της ποιμαντικής συμπαραστάσεως των ανθρώπων που βρίσκονται σε κρίσιμες καταστάσεις υγείας δεν μπορεί να παραθεωρείται.

Η προβληματική που παρουσιάζεται από μερικούς για τη μεταθανάτια ακεραιότητα αυτών που προσφέρουν όργανα του σώματός τους έχει σχολαστικό χαρακτήρα. Ο άνθρωπος δεν ταυτίζεται με το σώμα του, ούτε με την ψυχή του, ούτε καν με την ανάμιξή τους ή με το άθροισμά τους, αλλά είναι κάτι που ξεπερνά όλα αυτά και τα συνέχει, χωρίς να συνέχεται με κανένα τρόπο από αυτά και χωρίς να προσδιορίζεται με τίποτε από αυτά¹⁸. Ως δημιουργήμα κατ' εικόνα Θεού ο άνθρωπος κατανοείται πάντοτε εικονιστικά, αλλά και καταξιώνεται εικονιστικά¹⁹. Και η εικονιστική κατανόηση και καταξίωσή του αφορά ταυτόχρονα ολόκληρη την ανθρωπότητα, όπως και τον κάθε άνθρωπο και τις επιμέρους ενέργειές του. Πέρα από κάθε διχοτομική διάκριση ύλης και πνεύματος, σώματος και ψυχής, ατόμου και κοινωνίας οι άνθρωποι, ως εικόνες του Θεού Λόγου, τηρώντας την εντολή της αγάπης, μένουν στον Θεό που είναι αγάπη και συναποτελούν το ένα σώμα της Εκκλησίας του Χριστού.

Μέσα στη δυναμική και πολυδιάστατη αυτή ανθρωπολογία κάθε σταγόνα αίματος που προσφέρεται από αγάπη προς τον πλησίον, αποτελεί καθολική προσφορά του όλου ανθρώπου. Αλλά και κάθε σχολαστική αναζήτηση για τις επιπτώσεις που μπορεί να έχει στη μεταθανάτια ακεραιότητα της υπάρξεώς του η προσφορά κάποιου σωματικού ιστού ή οργάνου χάνει το νόημά της. Ταυτόχρονα, όμως, γίνεται φανερό, πόσο ασυμβίβαστη προς την ανθρωπολογία αυτή είναι η μηχανιστική θεώρηση του ανθρώπου και η αντιμετώπιση των ιστών και των οργάνων του σώματός του ως θεραπευτικών μέσων ή ανταλλακτικών υλικών.

[Συνεχίζεται]

16. Ματθ. 16,24. Πρβλ. και Μάρ. 8,35.

17. Ιω. 12,25.

18. Βλ. Μαξίμου Ομολογητού, Περί αποριών, PG 91, 1225A.

19. Βλ. Π. Νέλλα, Ζών θεούμενον Αθήνα 1979, σ. 285. Πρεσβ. Ν. Λουδοβίκου, Μεταφυσική ή εσχατολογία του σώματος, Επιστημονική Επετηρίδα Θεολογικής Σχολής, νέα σειρά, τόμ. 1, Θεσσαλονίκη 1990, σ. 124.

<http://bit.ly/2t18fmX>